

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

[Handwritten signature]

“__” серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Історія та культура Китаю

рівень вищої освіти
галузь знань

спеціальність
освітня програма
вид дисципліни

перший (бакалаврський)
С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
СЗ Міжнародні відносини
«Світова політика та дипломатія»
за вибором

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол № 1

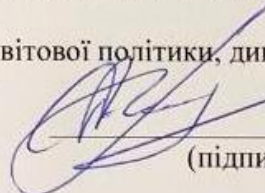
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. іст. наук, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного
бізнесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Іван ПОСОХОВ

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та
туристичного бізнесу

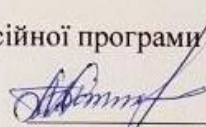
Протокол № 1 від “26” серпня 2026 року

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

 Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми «СВІТОВА
ПОЛІТИКА ТА ДИПЛОМАТІЯ»

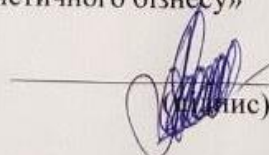
Гарант освітньої-професійної програми «СВІТОВА ПОЛІТИКА ТА
ДИПЛОМАТІЯ»

 доц. Максим ОНАЦЬКИЙ
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від “27” серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

 Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія та культура Китаю» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Світова політика та дипломатія» підготовки бакалавра за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

полягає в тому, щоб забезпечити студентів глибокими знаннями про історичні етапи розвитку Китаю та його культурні здобутки. Курс спрямований на формування розуміння впливу китайської цивілізації на світову історію, розвиток філософських, релігійних і культурних традицій, що вплинули на сучасне суспільство. Студенти зможуть аналізувати ключові події та процеси, розвивати критичне мислення та міжкультурну компетентність.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Ознайомлення студентів з ключовими періодами історичного розвитку Китаю, важливими подіями та постатями.
- Вивчення китайських культурних, релігійних і філософських традицій та їх впливу на суспільство і світову культуру.
- Формування у студентів вміння аналізувати взаємозв'язки між історичними процесами, культурними феноменами та соціальними змінами в Китаї.
- Розвиток навичок міжкультурного діалогу та розуміння особливостей китайського світогляду.
- Сприяння критичному осмисленню сучасних процесів у Китаї через призму історичного досвіду.

Дисципліна виконує освітню, світоглядну, інформаційну, розвиваючу, навчальну функції. При цьому в центрі уваги залишається людина з її потребами, ціннісними орієнтаціями та світоглядними уявленнями.

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин: 90 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	

Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
42 год.	
в т.ч. ндивідуальні завдання	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 15. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

Формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК17. Здатність здійснювати компаративний аналіз певного регіону (групи країн), враховуючи історичний, культурний, економічний, політичний розвиток.

1.7. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

<i>РН 01</i>	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
<i>РН 06</i>	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.
<i>РН 07</i>	Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.
<i>РН 25</i>	Знання історії та культури Китаю

1.8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни

«Вступ до спеціальності», «Історія міжнародних відносин».

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до китайської історії та культури

Загальний огляд розвитку китайської цивілізації, починаючи з її виникнення.

Основні етапи історії Китаю: від ранніх держав до сучасності.

Вплив географічних, кліматичних та природних умов на формування китайської культури.

Роль Китаю в розвитку світових цивілізацій.

Культурні досягнення Китаю: філософія, література, мистецтво.

Основні релігійно-філософські традиції: конфуціанство, даосизм, буддизм.

Вступ до соціальної структури та ролі сім'ї в китайському суспільстві.

Тема 2. Виникнення і розвиток китайської державності: від династії Шань та Чжоу до династій Цінь та Хань

Формування ранньої китайської державності, поява династій Шань і Чжоу.

Політична структура раннього Китаю: королі, аристократія, військова влада.

Роль династії Цінь у об'єднанні Китаю, централізація влади.

Введення єдиної правової системи та бюрократії під час династії Цінь.

Роль конфуціанства та легізму в політичному житті династій.

Шовковий шлях як економічний і культурний зв'язок із Заходом.

Династія Хань: розширення імперії та розвиток науки, технологій і мистецтва.

Вплив зовнішніх завоювань і контактів на розвиток китайської держави.

Тема 3. Середньовічна історія Китаю (220-1368 рр.): культурні та політичні виклики

Політична роздробленість після падіння династії Хань, період Трицарства.

Розвиток буддизму як важливої релігійної течії в Китаї.

Династії Суй та Тан: реформи, розширення держави, культурний розквіт.

Розвиток міст та внутрішньої торгівлі у період династії Тан.

Вплив зовнішніх загроз: набіги кочових племен та контакт з іншими імперіями.

Повстання та внутрішні конфлікти: Ан Лушань, період П'яти династій і десяти царств.

Династія Сун: розвиток науки, технологій і друкарства.

Військові загрози з боку монголів, що призвели до падіння Сун і заснування Юань.

Тема 4. Розквіт Китаю: династії Мін (1368-1661) та правителі Тайваню (1661—1683)

Відновлення китайської державності після повалення монгольської династії Юань.

Реформи в адміністративній системі та боротьба з корупцією при Мін.

Розвиток торгівлі, ремесел і міського життя.

Культурний розквіт: розвиток літератури, живопису, архітектури.

Зовнішня політика Мін: подорожі Чжен Хе та контакт із зовнішнім світом.

Проблеми з піратством та взаємини з європейськими торговцями.

Тайвань під контролем правителів династії Мін: політика і боротьба за владу.

Економічний спад і занепад династії Мін, що призвів до виникнення династії Цин.

Тема 5. Китай за часів династії Цин (1616-1914)

Заснування династії Цин: маньчжури як нова правляча еліта.

Інкорпорація нових територій: Тибет, Сіньцзян, Тайвань.

Політична централізація та зміцнення влади імператора.

Опіумні війни та їхній вплив на Китай, договір Нанкін.

Повстання Тайпінів, боксерське повстання та боротьба за реформування держави.
Відкриття Китаю для іноземного впливу та вплив західної колоніальної політики.
Соціальні та економічні зміни наприкінці династії: поява нових класів.
Роль імператриці Ци Сі та спроби реформування наприкінці Цин.
Падіння династії Цин і початок республіканської ери.

Тема 6. Історія Китаю 1914-1990

Становлення Республіки Китай після повалення імперії Цин.
Участь Китаю у Першій світовій війні та наслідки Версальського договору.
Розвиток націоналістичного руху, створення Гоміньдану.
Громадянська війна між Гоміньданом і комуністами.
Японська окупація під час Другої світової війни, війна за незалежність.
Перемога комуністів на чолі з Мао Цзедунем, проголошення КНР.
Великий стрибок і культурна революція: їхні причини і наслідки.
Відновлення Китаю після правління Мао, реформи Дена Сяопіна.
Відкриття Китаю світу і економічний ріст наприкінці XX століття.

Тема 7. Сучасна історія Китаю 1990-2024

Економічний бум Китаю у 1990-х роках: роль іноземних інвестицій.
Стратегія економічної лібералізації та внутрішні реформи.
Підвищення ролі Китаю на міжнародній арені: політика і дипломатія.
Соціальні зміни та виклики: урбанізація, нерівність, міграція.
Проблеми екології та забруднення в умовах швидкої індустріалізації.
Технологічні досягнення: космічна програма, штучний інтелект, високі технології.
Китайсько-американські відносини та торговельні конфлікти.
Пандемія COVID-19 та її вплив на економіку і суспільство Китаю.
Роль Китаю в сучасних глобальних викликах: зміна клімату, міжнародна торгівля.

Тема 8. Китайська архітектура: великі споруди, будівельні техніки, символіка

Основні архітектурні стилі в історії Китаю: палацова, храмова, військова архітектура.
Велика китайська стіна: будівництво, функції та символізм.
Заборонене місто: архітектурні особливості, політичне значення.
Будівельні техніки: використання деревини, цегли, каменю, розвиток інженерії.
Храми та монастирі: символіка будівництва, релігійні функції.
Міська архітектура: розвиток міських центрів у середньовіччі та сучасності.
Сучасна архітектура Китаю: хмарочоси, інноваційні будівельні проекти.
Відображення філософських і релігійних концепцій у китайській архітектурі.
Вплив китайської архітектури на міжнародне будівництво.

Тема 9. Китайське мистецтво: живопис, каліграфія, кераміка

Особливості китайського живопису: тематика, техніки, використання кольорів.
Традиційна китайська каліграфія: стилі, матеріали, символіка.
Китайська кераміка: види, техніки виготовлення, вплив на світову культуру.
Символічні та релігійні мотиви в китайському мистецтві.
Розвиток портретного живопису в імператорському Китаї.
Взаємозв'язок між живописом і поезією в китайській традиції.
Роль мистецтва в оформленні храмів і палаців.
Вплив китайського мистецтва на європейські та азійські країни.
Сучасні напрями в китайському мистецтві: відродження традицій і новаторські течії.

Тема 10. Китайська кухня: традиції, кулінарні техніки, національні страви

Регіональні особливості китайської кухні: пекінська, кантонська, сичуанська кухні.
Основні техніки приготування: смаження, варіння на парі, тушкування.
Традиційні страви: пекінська качка, димсам, локшина, гарячий горщик.
Роль спецій і соусів у китайській кулінарній традиції.
Символізм їжі в китайських релігійних та святкових обрядах.

Вплив китайської кухні на міжнародну гастрономію: ресторани, популярні страви.
Традиційні китайські напої: чай, рисове вино, використання трав'яних настоїв.
Кухня у святкові періоди: ритуальні страви на Китайський Новий рік та інші свята.
Використання локальних продуктів та екологічних традицій у приготуванні їжі.

Тема 11. Традиційна китайська музика: інструментальна музика, класичні мелодії

Основні китайські музичні інструменти: гучжен, ерху, піпа, шен.
Стилі китайської музики: класичні мелодії, народна музика, церемоніальні композиції.
Роль музики в релігійних та імператорських церемоніях.
Вплив філософії даосизму та конфуціанства на музичну традицію.
Китайська опера як поєднання музики, театру та бойових мистецтв.
Техніки виконання та навчання музичних інструментів.
Вплив китайської музики на інші азійські музичні традиції.
Сучасні тенденції в китайській музиці: злиття традицій та сучасних стилів.
Роль музики в культурному відродженні Китаю.

Тема 12. Традиційні китайські свята

Китайський Новий рік: історія свята, основні традиції та символи.
Свято середини осені: походження, ритуали та значення.
Свято драконових човнів: спортивні змагання та культурне значення.
Роль сімейних та громадських ритуалів у святкуванні традиційних свят.
Символічні страви, що споживаються під час свят: значення та походження.
Використання традиційних прикрас та одягу під час свят.
Вплив релігійних традицій на святкові ритуали.
Вплив традиційних свят на сучасне життя Китаю.
Міжнародні святкування китайських традиційних свят.

Тема 13. Китайське вбрання та мода: традиції та сучасні тенденції

Традиційний одяг Китаю: ханфу, чіпао, танчжуан та їх значення.
Символіка кольорів та візерунків у традиційному китайському одязі.
Одяг імператорського двору та його вплив на суспільство.
Розвиток китайської моди у періоди правління різних династій.
Сучасна китайська мода: злиття традицій та сучасних тенденцій.
Вплив глобалізації на модні тенденції в Китаї.
Китайські дизайнери та їх вплив на міжнародну моду.
Роль моди в національній ідентичності та культурі Китаю.
Традиції вбрання під час святкових та церемоніальних заходів.

Тема 14. Сучасне китайське кіно та театр: вплив глобалізації, нові тенденції

Відродження китайського кіно після культурної революції: головні режисери.
Вплив західної культури та глобалізації на китайське кіно.
Розвиток нових жанрів: бойовики, історичні драми, наукова фантастика.
Театральні традиції Китаю: класична опера, нові театральні форми.
Вплив технологій на розвиток кінематографу та театру в Китаї.
Роль кіно в політичній пропаганді та культурному відродженні.
Китайські кінематографісти на міжнародних фестивалях: нагороди та вплив.
Сучасний китайський театр: синтез традиційних та модерних елементів.
Соціальні теми у сучасному китайському кіно: виклики і проблеми.

Тема 15. Китайська культурна спадщина: конфуціанство, даосизм, буддизм

Основи конфуціанства: мораль, етика, структура суспільства.
Даосизм: натурфілософія, гармонія з природою, духовні практики.
Роль буддизму в формуванні китайської культури та його адаптація.
Співіснування трьох релігійних традицій у китайському суспільстві.
Вплив конфуціанства на освіту та державну службу.

Вплив даосизму на мистецтво, літературу та медицину.

Значення буддизму в архітектурі та мистецтві Китаю.

Відродження релігійних практик у сучасному Китаї.

Роль китайських релігійних традицій у міжнародному контексті.

Тема 16. Пам'ятки ЮНЕСКО у Китаї: матеріальна та нематеріальна спадщина

Велика китайська стіна як символ китайської державності. Заборонене місто: політичне значення і архітектурна цінність. Печери Могао: буддистські реліквії та мистецтво. Храм Неба та інші релігійні споруди Китаю. Нематеріальна спадщина: чайні церемонії, традиційні ремесла, кунг-фу. Важливість охорони та збереження китайських культурних об'єктів. Внесок китайської спадщини в світову культуру. Виклики, пов'язані з сучасною урбанізацією та збереженням спадщини. Популяризація китайських культурних пам'яток на міжнародному рівні.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
Тема 1. Вступ до китайської історії та культури.	6	2	1			3						
Тема 2. Виникнення і розвиток китайської державності: від династії Шань та Чжоу, до династій Цінь та Хань.	6	2	1			3						
Тема 3. Середньовічна історія Китаю (220-1368 рр.): культурні та політичні виклики	6	2	1			3						
Тема 4. Розквіт Китаю: династії Мін (1368-1661) та правителі Тайваню (1661—1683)	6	2	1			3						
Тема 5. Китай за часів династії Цин (1616-1914).	6	2	1			3						
Тема 6. Історія Китаю 1914-1990 рр.	6	2	1			3						
Тема 7. Сучасна історія Китаю 1990-2024 рр.	6	2	1			3						
Тема 8. Китайська архітектура: великі споруди, будівельні техніки, символіка	6	2	1			3						

Тема 9.Китайське мистецтво: живопис, каліграфія, кераміка.	6	2	1			3						
Тема 10.Китайська кухня: традиції, кулінарні техніки, національні страви.	6	2	1			3						
Тема 11.Традиційна китайська музика: інструментальна музика, класичні мелодії.	5	2	1			2						
Тема 12.Традиційні китайські свята.	5	2	1			2						
Тема 13.Китайське вбрання та мода: традиції та сучасні тенденції.	5	2	1			2						
Тема 14.Сучасне китайське кіно та театр: вплив глобалізації, нові тенденції.	5	2	1			2						
Тема 15.Китайська культурна спадщина: конфуціанство, даосизм, буддизм.	5	2	1			2						
Тема 16.Пам'ятки ЮНЕСКО у Китаї: матеріальна та нематеріальна спадщина.	5	2	1			2						
	90	3 2	1 6			4 2						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до китайської історії та культури.	1

	Виникнення і розвиток китайської державності: від династії Шань та Чжоу, до династій Цін та Хань.	1
2	Середньовічна історія Китаю (220-1368 рр.): культурні та політичні виклики	1
	Розквіт Китаю: династії Мін (1368-1661) та правителі Тайваню (1661—1683)	1
3	Китай за часів династії Цин (1616-1914).	1
	Історія Китаю 1914-1990 рр.	1
4	Сучасна історія Китаю 1990-2024 рр.	1
	Китайська архітектура: великі споруди, будівельні техніки, символіка	1
5	Китайське мистецтво: живопис, каліграфія, кераміка.	1
	Китайська кухня: традиції, кулінарні техніки, національні страви.	1
6	Традиційна китайська музика: інструментальна музика, класичні мелодії.	1
	Традиційні китайські свята.	1
7	Китайське вбрання та мода: традиції та сучасні тенденції.	1
	Сучасне китайське кіно та театр: вплив глобалізації, нові тенденції.	1
8	Китайська культурна спадщина: конфуціанство, даосизм, буддизм.	1
	Пам'ятки ЮНЕСКО у Китаї: матеріальна та нематеріальна спадщина.	1
	Разом	16

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)
1	Підготовка до усного опитування на тему: Вступ до китайської історії та культури» з наступних питань: Основні етапи історії Китаю: від ранніх держав до сучасності. Вплив географічних, кліматичних та природних умов на формування китайської культури. Роль Китаю в розвитку світових цивілізацій. Культурні досягнення Китаю: філософія, література, мистецтво. Основні релігійно-філософські традиції: конфуціанство, даосизм, буддизм.	3
2	Підготовка до усного опитування на тему: Виникнення і розвиток китайської державності: від династії Шань та Чжоу, до династій Цін та Хань» з наступних питань: Роль династії Цін у об'єднанні Китаю, централізація влади. Введення єдиної правової системи та бюрократії під час династії Цін. Роль конфуціанства та легізму в політичному житті династій. Шовковий шлях як економічний і культурний зв'язок із Заходом. Династія Хань: розширення імперії та розвиток науки, технологій і мистецтва. Вплив зовнішніх завоювань і контактів на розвиток китайської держави.	3
3	Підготовка до усного опитування на тему: Середньовічна історія Китаю (220-1368 рр.): культурні та політичні виклики» з наступних питань: Політична роздробленість після падіння династії Хань, період Трицарства. Розвиток буддизму як	3

	важливої релігійної течії в Китаї. Династії Суй та Тан: реформи, розширення держави, культурний розквіт. Розвиток міст та внутрішньої торгівлі у період династії Тан. Вплив зовнішніх загроз: набіги кочових племен та контакт з іншими імперіями.	
4	Підготовка до усного опитування на тему: Розквіт Китаю: династії Мін (1368-1661) та правителі Тайваню (1661—1683)» з наступних питань: Відновлення китайської державності після повалення монгольської династії Юань. Реформи в адміністративній системі та боротьба з корупцією при Мін. Розвиток торгівлі, ремесел і міського життя. Культурний розквіт: розвиток літератури, живопису, архітектури. Зовнішня політика Мін: подорожі Чжен Хе та контакт із зовнішнім світом.	3
5	Підготовка до усного опитування на тему: Китай за часів династії Цин (1616-1914)» з наступних питань: Заснування династії Цин: маньчжури як нова правляча еліта. Інкorporація нових територій: Тибет, Сіньцзян, Тайвань. Політична централізація та зміцнення влади імператора. Опіумні війни та їхній вплив на Китай, договір Нанкін. Повстання Тайпінів, боксерське повстання та боротьба за реформування держави.	3
6	Підготовка до усного опитування на тему: Історія Китаю 1914-1990 рр.» з наступних питань: Становлення Республіки Китай після повалення імперії Цин. Участь Китаю у Першій світовій війні та наслідки Версальського договору. Розвиток націоналістичного руху, створення Гоміньдану. Громадянська війна між Гоміньданом і комуністами. Японська окупація під час Другої світової війни, війна за незалежність.	3
7	Підготовка до усного опитування на тему: Сучасна історія Китаю 1990-2024 рр.» з наступних питань: Економічний бум Китаю у 1990-х роках: роль іноземних інвестицій. Стратегія економічної лібералізації та внутрішні реформи. Підвищення ролі Китаю на міжнародній арені: політика і дипломатія. Соціальні зміни та виклики: урбанізація, нерівність, міграція.	3
8	Підготовка до усного опитування на тему: Китайська архітектура: великі споруди, будівельні техніки, символіка» з наступних питань: Основні архітектурні стилі в історії Китаю: палацова, храмова, військова архітектура. Велика китайська стіна: будівництво, функції та символізм. Заборонене місто: архітектурні особливості, політичне значення. Будівельні техніки: використання деревини, цегли, каменю, розвиток інженерії.	3
9	Підготовка до усного опитування на тему: Китайське мистецтво: живопис, каліграфія, кераміка» з наступних питань: Особливості китайського живопису: тематика, техніки, використання кольорів. Традиційна китайська каліграфія: стилі, матеріали, символіка. Китайська кераміка: види, техніки виготовлення, вплив на світову культуру. Символічні та релігійні мотиви в китайському мистецтві. Розвиток портретного живопису в імператорському Китаї.	3

10	Підготовка до усного опитування на тему: Китайська кухня: традиції, кулінарні техніки, національні страви» з наступних питань: Регіональні особливості китайської кухні: пекінська, кантонська, сичуанська кухні. Основні техніки приготування: смаження, варіння на парі, тушкування. Роль спецій і соусів у китайській кулінарній традиції. Символізм їжі в китайських релігійних та святкових обрядах.	3
11	Підготовка до усного опитування на тему: Традиційна китайська музика: інструментальна музика, класичні мелодії» з наступних питань: Основні китайські музичні інструменти: гучжен, ерху, піпа, шен. Стили китайської музики: класичні мелодії, народна музика, церемоніальні композиції. Роль музики в релігійних та імператорських церемоніях. Вплив філософії даосизму та конфуціанства на музичну традицію. Китайська опера як поєднання музики, театру та бойових мистецтв.	2
12	Підготовка до усного опитування на тему: Традиційні китайські свята» з наступних питань: Китайський Новий рік: історія свята, основні традиції та символи. Свято середини осені: походження, ритуали та значення. Свято драконових човнів: спортивні змагання та культурне значення. Роль сімейних та громадських ритуалів у святкуванні традиційних свят.	2
13	Підготовка до усного опитування на тему: Китайське вбрання та мода: традиції та сучасні тенденції» з наступних питань: Традиційний одяг Китаю: ханфу, чіпао, танчжуан та їх значення. Символіка кольорів та візерунків у традиційному китайському одязі. Одяг імператорського двору та його вплив на суспільство. Розвиток китайської моди у періоди правління різних династій. Сучасна китайська мода: злиття традицій та сучасних тенденцій.	2
14	Підготовка до усного опитування на тему: Сучасне китайське кіно та театр: вплив глобалізації, нові тенденції» з наступних питань: Відродження китайського кіно після культурної революції: головні режисери. Вплив західної культури та глобалізації на китайське кіно. Театральні традиції Китаю: класична опера, нові театральні форми. Вплив технологій на розвиток кінематографу та театру в Китаї.	2
15	Підготовка до усного опитування на тему: Китайська культурна спадщина: конфуціанство, даосизм, буддизм» з наступних питань: Основи конфуціанства: мораль, етика, структура суспільства. Даосизм: натурфілософія, гармонія з природою, духовні практики. Роль буддизму в формуванні китайської культури та його адаптація. Співіснування трьох релігійних традицій у китайському суспільстві.	2
16	Підготовка до усного опитування на тему: Пам'ятки ЮНЕСКО у Китаї: матеріальна та нематеріальна спадщина» з наступних питань: Велика китайська стіна як символ китайської державності. Заборонене місто: політичне значення і архітектурна цінність. Печери Могао: буддистські реліквії та мистецтво. Храм Неба та інші релігійні споруди Китаю.	2

	Нематеріальна спадщина: чайні церемонії, традиційні ремесла, кунг-фу.	
	Разом	42

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, целеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів. Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення;

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація;

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття;

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах.

1. Оцінювання роботи студентів під час практичних (семінарських) занять.

2. Проведення проміжного тестового контролю.

3. Проведення підсумкового контролю.

Оцінка зі змістовного модулю складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за проміжний тестовий контроль та оцінки за індивідуальну роботу.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Порядок поточного оцінювання знань студентів. Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовки студентів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

1. активність та результативність роботи студента протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання індивідуального завдання;
3. виконання проміжного тестового завдання зі змістовного модулю.

Контроль систематичності виконання самостійної роботи та активності на практичних (семінарських) заняттях.

Оцінювання здійснюється за наступними критеріями.

1. ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
2. ознайомлення з основною та додатковою літературою;
3. логіка, стиль виклад матеріалу в письмових роботах та усному виступі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
4. якість, самостійність та своєчасність виконання необхідних завдань.

Проміжний тестовий контроль зі змістовних тем. Проміжний тестовий контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння матеріалу здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на заліку.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного цією робочою програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного та підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

Два теоретичні питання – по 20 балів за кожне

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непереборної сили, здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залік в тестовій формі (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Історія та культура Китаю».

Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=11484>

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль та самостійна робота												Сума
T1 -2	T3 -4	T5 -6	T7 -8	Поточний контроль	T9 -10	T11 -2	T13 -14	T15- 16		Разом	Залік	100
6	6	6	6	12	6	6	6	6		60	40	

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю складає 10 балів.

Робочою програмою передбачено додаткове зарахування різних видів активностей здобувачів.

1. Проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності офіційного звернення студента до викладача, що містить підтверджуючі документи про їх успішне закінчення);

2. Активна участь – виступи в конференціях, презентації досліджень тощо (за наявності офіційного звернення студента до викладача, що містить підтверджуючі документи, сертифікати, копії публікацій тощо).

Кожне звернення розглядається окремо. Рішення приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Не залежно від кількості додаткових активностей здобувача вищої освіти, максимальна кількість поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

Критерії оцінювання для семінарських занять

5–6 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

3–4 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; презентація відсутня; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; протягом семінарського заняття студент працює недостатньо активно, питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

1–2 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; презентація відсутня; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

Критерії оцінювання теоретичних питань залікової роботи:

15–20 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; студент показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

10–15 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також

виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

0–10 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу залікового білету.

Критерії оцінювання поточного контролю:

Здобувачам вищої освіти надається можливість скласти поточний контроль в тестовій формі (він містить 12 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Історія та культура Китаю». Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=11484>

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінки для дворівневої системи
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина. Київ, 2004. – 344 с.
2. Греченко В. А., Чорний І. В. Світова та українська культура, К., Літера ЛТД, 2009.
3. Історія світової культури: Навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 404 с.
4. Кіктенко В. О. Історія українського китаєзнавства (XVIII — початок XXI століття). — Київ, 2018. — 388 с.
5. Китай очима Азії. Колективна монографія / Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України; Українська асоціація китаєзнавців. – Київ, 2017. – 316 с.
6. Китайська цивілізація: традиції та сучасність. К., 2020. – 496 с.
7. Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу.: Підручник. — 2-е видання. — Київ. «Либідь». 2002. -592с.
8. Мистецтво Азії та ісламського світу. К: Сафран, 2024 – 352 с.
9. Рубель В. А. «Історія середньовічного Сходу» — К.: Либідь, 2002.
10. Саїд Е. Орієнталізм. Київ, 2001.
11. Явін Л. Найкоротша історія Китаю. К.: Лабораторія, 2024. – 256 с.
12. Deng Yong. China's Struggle for Status: The Realignment of International Relations. Cambridge, 2008.
13. Eberhard W. A history of China. University of California Press, 2022. – 400 p.

14. Fewsmith J. China Since Tiananmen. Cambridge, 2008.

Допоміжна література

1. Гамянін В. Конфуціанський трактат “Чжун юн” (до питання перекладу категорії “чжун-юн”) // Етимон. До 80-річчя академіка о. Прицака. Київ, 2001.
2. Капранов С. В. Кіта Іккі та модернізація Китаю // Східний світ, 2015, № 4.
3. Кіктенко В. О. Теорія “мирного піднесення / розвитку” Китаю в політичному та науковому дискурсі // Східний світ, 2015, № 1.
4. Марков Д. Піднебесна у сприйнятті короля Непалу Прітхві Нараяна (на основі “Дібія Упадеш”) // Китаєзнавчі дослідження, 2014, № 1–2.
5. Отрощенко І. В. На шляху до Великої монголії (панмонгольський рух у 1920–1930-ті роки). Київ, 2011.
6. Саліхова О. Б., Бак Г. О. Стратегії азійських країн з розбудови національної промисловості через залучення технологій ТНК // Зовнішня торгівля: економіка, право, фінанси. 2014. № 3 (74).
7. Alterman J. B., Garver J. W. The Vital Triangle: China, the United States, and the Middle East. Washington, D.C., 2008.
8. Ateba B. Is the rise of China a threat? // Sciences po Bordeaux, 2002. – www.polis.sciencespobordeaux.fr/vol10ns/abeta.pdf
9. Bernstein R., Munro R. H. China I: The Coming Conflict with America // Foreign Affairs. Vol. 76, № 2. 1997.
10. Brzezinski Z. Living with China // The National Interest, 2000, № 59.
11. Confucius Institute Headquarters (Hanban). About Confucius Institutes. URL: http://english.hanban.org/node_10971.htm
12. Ding X. L. The Decline of Communism in China: Legitimacy Crisis, 1977–1989. Cambridge, 1995.
13. Education and the exercise of soft power in China. ICEF Monitor. 2016. 13 Jan. URL: <https://monitor.icef.com/2016/01/education-and-theexercise-of-soft-power-in-china/>
14. Environmental Management for Sustainable Development / Chris Barrow, 2006.: Routledge publications. – 289 p.
15. Gries P. H. China’s new nationalism: Pride, politics, and diplomacy. Berkeley, 2004.
16. Kang Liu. Globalization and Cultural Trends in China. Honolulu, HI, 2004.
17. Lemos G. The End of the Chinese Dream: Why Chinese People Fear the Future. New Haven, 2012.
18. UNWTO Tourism Highlights, 2020 Edition [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2020-edition>
19. Wang Zheng. Never forget national humiliation: Historical memory in Chinese politics and foreign relations. New York, 2012.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Asia for Educators – Columbia University [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://afe.easia.columbia.edu/>
2. The China History Podcast [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://teacup.media/chinahistorypodcast>
3. The Confucius Institute Online [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.openlearning.com/confuciusinstituteonline/>
4. China Daily [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://global.chinadaily.com.cn/>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії **обставин непоборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Історія та культура Китаю».

Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=11484>